

บทที่ 2

หนี้สินระยะยาว

(Long Term Liabilities)

หนี้สินระยะยาว (Long-term debt) หมายถึงภาระผูกพันของกิจการที่จะต้องสูญเสียวัตถุที่มีประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคต แต่ยังไม่ต้องจ่ายชำระภายในรอบระยะเวลาบัญชี (1 ปี) หรือรอบระยะเวลาดำเนินงานปกติ (ถ้าเกิน 1 ปี)

ได้แก่ หุ้นกู้ พันธบัตร ตัวเงินจ่ายระยะยาว หนี้จำนอง และหนี้สินที่เกิดจากสัญญาเช่า

เหตุผลของการออกหนี้สินระยะยาว

1. เป็นเพียงแหล่งเงินทุนเดียวที่มีอยู่
2. มีต้นทุนต่ำกว่า
3. ได้ผลประโยชน์ด้านภาษี
4. ผู้ถือหุ้นทุนเดิมไม่สูญเสียสิทธิในการออกเสียง

5. ผู้ถือหุ้นทุนมีโอกาสได้รับประโยชน์จากเงินทุนที่กู้ยืม (Leverage หรือ Trading on the equity)

หุ้นกู้ (Bond หรือ Debenture)

หมายถึง ตราสารแห่งหนึ่งไม่ว่าจะเรียกชื่อใดที่แบ่งเป็นหน่วย แต่ละหน่วยมีมูลค่าเท่ากันและกำหนดประโยชน์ตอบแทนไว้เป็นการล่วงหน้าในอัตราเท่ากันทุกหน่วย โดยบริษัทออกให้แก่ผู้ให้กู้ยืมเงินหรือผู้ซื้อ เพื่อแสดงสิทธิที่จะได้รับเงินหรือผลประโยชน์อื่นของผู้ถือตราสารดังกล่าว แต่ไม่รวมถึงตัวเงิน

ในประเทศไทย กฎหมายกำหนดว่า “บริษัทจะออกหุ้นกู้ไม่ได้” หมายความว่าบริษัทที่จะออกหุ้นกู้ได้ต้องเป็นบริษัทมหาชนเท่านั้น

สัญญาหุ้นกู้ (Bond indenture) ซึ่งแสดงค้ำประกันสัญญาที่จะจ่ายเงิน

(1) เงินต้นเมื่อหุ้นกู้ครบกำหนด

(2) ดอกเบี้ย (Coupon payment) ด้วยอัตราที่กำหนด

การจัดจำหน่าย

: หุ้นกู้ที่ออกจำหน่ายทั้งหมดอาจกำหนดการซื้อขายผ่านวาณิชธนกิจ (Investment banker) ซึ่งทำหน้าที่เป็นผู้จัดการการขาย (Selling agent)

: วาณิชธนกิจอาจขายหุ้นกู้ทั้งหมดโดยการรับประกันการขาย (Underwriter) หมายถึงระบุจำนวนเงินที่เสนอขายแน่นอนให้กับบริษัทที่ซื้อหรือประชาชนโดยทั่วไป (Public offering)

: วาณิชธนกิจอาจขายหุ้นกู้โดยการคิดค่าธรรมเนียมและหักจากเงินที่ได้รับจากการขายหุ้นกู้ (Best efforts underwriting)

: บริษัทผู้ออกหุ้นกู้อาจขายหุ้นกู้ของบริษัทให้กับสถาบันการเงินขนาดใหญ่โดยตรง โดยไม่ต้องอาศัยความช่วยเหลือของผู้จัดการการขาย เรียกว่า การเสนอขายหลักทรัพย์แก่บุคคลในวงจำกัด (Private placement)

ชนิดของหุ้นกู้

- หุ้นกู้ที่มีหลักประกันและหุ้นกู้ที่ไม่มีประกัน (Secured and unsecured bonds)
- หุ้นกู้ที่ทยอยคืนเงินต้น (Serial หรือ Amortized bonds)
- หุ้นกู้ที่เรียกคืนได้ (Callable bonds)
- หุ้นกู้แปลงสภาพ (Convertible bonds)
- หุ้นกู้ด้อยสิทธิ (Subordinated bonds)
- หุ้นกู้ที่มีสินค้าเป็นประกัน (Commodity-backed bond or Asset-linked bonds)

- หุ้นกู้ที่ลงทะเบียนระบุชื่อผู้ถือและหุ้นกู้ที่ไม่ระบุชื่อ (Registered and bearer /coupon bond)
- หุ้นกู้ปกติที่ไม่มีสิทธิแฝงใด ๆ (Term หรือ Straight หรือ Bullet bonds)
- หุ้นกู้ที่ไม่ระบุดอกเบี้ย (Zero coupon หรือ Deep discount bonds)
- หุ้นกู้ที่ไม่ระบุวันครบกำหนด (Perpetual bonds)

การจัดอันดับหุ้นกู้

อันดับความน่าเชื่อถือ หรืออันดับเครดิต (Credit rating) เป็นลักษณะที่แสดงถึงความน่าเชื่อถือและความสามารถในการจ่ายชำระดอกเบี้ยและไถ่ถอนคืนเงินกู้ได้ตรงตามจำนวนและเวลาที่กำหนด

- สถาบันจัดอันดับความน่าเชื่อถือ (Credit rating agency) ได้แก่
- Moody's Investor Service Inc. (Moody's)

- Standard and Poor's Corporation (S&P)
- บริษัทไทยเรตติ้ง แอนด์ อินฟอร์เมชั่น เซอร์วิส จำกัด (TRIS)
- บริษัท ฟิทช์ เรตติ้ง (ประเทศไทย) จำกัด (FITCH)

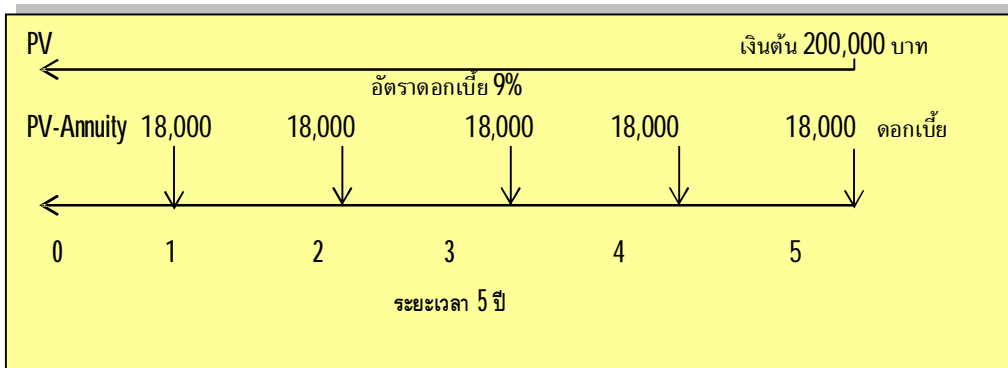
การวัดมูลค่าหุ้นกู้ - ส่วนลดและส่วนเกิน

บริษัทมีทางเลือกในการขายหุ้นกู้ 3 ทางเลือกด้วยกันคือ

1. ถ้าอัตราดอกเบี้ยท้องตลาดเท่ากับอัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ ผู้ซื้อหุ้นกู้จะจ่ายซื้อในราคาเท่ากับมูลค่าหุ้นกู้ เรียกว่า หุ้นกู้ขายได้ในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ (Par)
2. ถ้าอัตราดอกเบี้ยท้องตลาดสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ ผู้ซื้อหุ้นกู้จะจ่ายซื้อในราคาน้อยกว่ามูลค่าหุ้นกู้ เรียกว่า หุ้นกู้ขายได้ในราคาที่มีส่วนลด (Discount)
3. ถ้าอัตราดอกเบี้ยท้องตลาดต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ ผู้ซื้อหุ้นกู้จะจ่ายซื้อในราคาสูงกว่ามูลค่าหุ้นกู้ เรียกว่า หุ้นกู้ขายได้ในราคาที่มีส่วนเกิน (Premium)

การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของหุ้นกู้

ตัวอย่างที่ 2-1 บริษัทนันทรีจำกัดออกจำหน่ายหุ้นกู้มูลค่า 200,000 บาท ครบกำหนดชำระคืน 5 ปี อัตราดอกเบี้ย 9% จ่ายดอกเบี้ยทุกวันสิ้นปี ในวันที่ออกหุ้นกู้ อัตราดอกเบี้ยท้องตลาดสำหรับหุ้นกู้ประเภทเดียวกัน เท่ากับ 12%

ภาพที่ 2-1 กระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 5 ปี

การคำนวณมูลค่าปัจจุบันของหุ้นกู้บริษัทนันทรี จำกัด จะนำกระแสเงินสดสำหรับเงินต้นและดอกเบี้ยมาคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ยท้องตลาด 12% สำหรับระยะเวลา 5 ปี ดังนั้นมูลค่าปัจจุบันจึงคำนวณได้ดังนี้

มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น	$200,000(PVIF\ 5, 12\%) = 200,000(0.5674)$	113,480.00 บาท
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย	$18,000(PVIFA\ 5, 12\%) = 18,000(3.6048)$	<u>64,886.40</u>
มูลค่าปัจจุบัน (ราคาขาย) ของหุ้นกู้		<u>178,366.40</u>

การขายหุ้นกู้ด้วยราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ในวันที่จ่ายดอกเบี้ย

หากกิจการขายหุ้นกู้ในวันจ่ายดอกเบี้ยด้วยราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ กรณีนี้จะไม่มียอดดอกเบี้ยค้างจ่ายและไม่มีส่วนเกินหรือส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้เกิดขึ้น การบันทึกบัญชีจะทำเพียงการบันทึกเงินสดรับจากการขายหุ้นกู้ด้วยราคาตามมูลค่าที่ตราไว้

ตัวอย่างที่ 2-2 บริษัทนนทรี จำกัด ออกหุ้นกู้ อายุ 10 ปี ขายได้ในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ 400,000 บาท เมื่อวันที่ 2 มกราคม 25x4 บริษัทจ่ายดอกเบี้ยอัตรา 10% ทุกครึ่งปี ในวันที่ 2 มกราคมและวันที่ 1 กรกฎาคมของทุกปี หุ้นกู้ออกจำหน่ายในวันที่ 2 มกราคม 25x4 ด้วยราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ การบันทึกบัญชี ณ วันออกจำหน่ายหุ้นกู้ มีดังนี้

2 มกราคม

เงินสด.....400,000

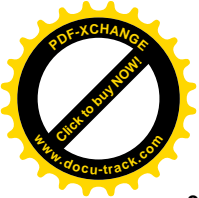
    หุ้นกู้..... 400,000

การบันทึกการจ่ายชำระดอกเบี้ยครึ่งปีแรก 20,000 บาท ($400,000 \times 10\% \times \frac{1}{2}$ ปี) ณ วันที่ 1 กรกฎาคม 25x4 มีดังนี้

1 กรกฎาคม

ดอกเบี้ยจ่าย.....20,000

    เงินสด.....20,000

การบันทึกดอกเบี้ยค้างจ่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x4 (สิ้นงวดบัญชี) มีดังนี้

31 ธันวาคม

ดอกเบี้ยจ่าย.....	20,000
ดอกเบี้ยค้างจ่าย.....	20,000

การขายหุ้นกู้ด้วยราคาที่มีส่วนลดหรือส่วนเกินในวันที่จ่ายดอกเบี้ย

ตัวอย่างที่ 2-3 จากตัวอย่างก่อน ถ้าบริษัทขายหุ้นกู้มูลค่าที่ตราไว้ 400,000 บาท ในวันที่ 2 มกราคม 25x4 ด้วยราคา 97 (หมายถึง 97% ของราคาตามมูลค่าที่ตราไว้) บริษัทนทรีจะจดบันทึกบัญชีดังนี้

2 มกราคม

เงินสด $(400,000 \times .97)$	388,000
ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้.....	12,000
หุ้นกู้.....	400,000

หากกิจการใช้วิธีเส้นตรง (*Straight-line*) จำนวนส่วนลดที่ตัดจำหน่ายในแต่ละปีจะเท่ากัน บริษัทนทรีต้องตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่า

หุ้นกู้ปีละ 1,200 บาท ($12,000 \div 10$ ปี) หากบริษัทตัดจำหน่ายปีละครั้ง การบันทึกบัญชีทำได้ดังนี้

31 ธันวาคม

ดอกเบี้ยจ่าย.....	1,200
ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้.....	1,200

ผลของการตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ ณ วันสิ้นปีแรก จะทำให้ บัญชีส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้มียอดคงเหลือ 10,800 บาท ($12,000 - 1,200$)

ถ้าหุ้นกู้อายุ 10 ปี ราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ 400,000 บาท ออกจำหน่ายในวันที่ 2 มกราคม 25x4 ในราคา 103 บริษัทนทรีจะบันทึก การขายหุ้นกู้ดังนี้

2 มกราคม

เงินสด ($400,000 \times 1.03$).....	412,000
หุ้นกู้.....	400,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้.....	12,000

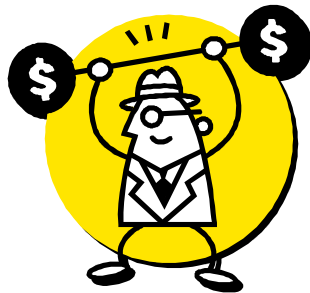
ณ วันสิ้นปีแต่ละปี บริษัทนทรีจะบันทึกการตัดจำหน่ายส่วนเกิน มูลค่าหุ้นกู้ด้วยวิธีเส้นตรง ดังนี้

31 ธันวาคม

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้..... 1,200

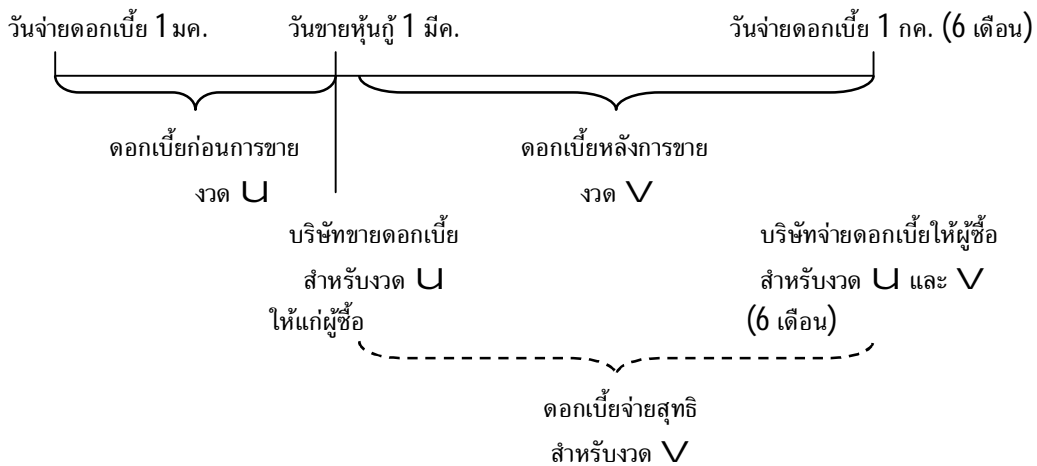
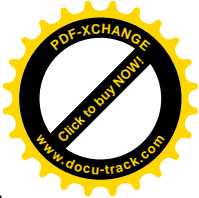
ดอกเบียจ่าย..... 1,200

การตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้จะทำให้ดอกเบียจ่ายจะเพิ่มขึ้น ส่วนการตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้จะทำให้ดอกเบียจ่ายลดลง

การขายหุ้นกู้ในระหว่างวันจ่ายดอกเบี้ย

การจ่ายดอกเบี้ยหุ้นกู้มักจะทำทุก ๆ ครึ่งปีตามวันที่ระบุไว้ในสัญญา เมื่อบริษัทออกจำหน่ายหุ้นกู้ในวันอื่นที่ไม่ใช่วันจ่ายดอกเบี้ย ผู้ซื้อหุ้นกู้ต้องจ่ายซื้อดอกเบี้ยคงค้างโดยคิดจากวันที่จ่ายดอกเบี้ยครั้งสุดท้ายไปจนถึงวันที่ซื้อหุ้นกู้ หากผู้ซื้อหุ้นกู้ซื้อหุ้นกู้ต่อจากผู้ถือหุ้นกู้อื่น ผู้ซื้อต้องจ่ายดอกเบี้ยบางส่วนล่วงหน้าแทนบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ สำหรับช่วงเวลาที่ยังไม่ได้ถือหุ้นกู้นั้น ทั้งนี้ผู้ซื้อจะได้รับดอกเบี้ยเต็มจำนวนในวันที่มีจ่ายดอกเบี้ยงวดถัดไป

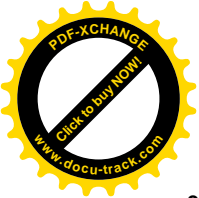

ภาพที่ 2-2 การขายหุ้นกู้ระหว่างงวด

ตัวอย่างที่ 2-4 หุ้นกู้ อายุ 10 ปี ราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ 400,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 10% ต่อปี จ่ายดอกเบี้ยทุกครึ่งปี ในวันที่ 1 มกราคม และ 1 กรกฎาคม บริษัทขายหุ้นกู้เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 25x4 ในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้บวกดอกเบี้ยคงค้าง 6,667 บาท ($400,000 \times 10\% \times 2/12$) การบันทึกบัญชีของบริษัทที่ออกหุ้นกู้ มีดังนี้

1 มีนาคม

เงินสด.....	406,667
หุ้นกู้.....	400,000
ดอกเบี้ยจ่าย.....	6,667
(บันทึกการขายหุ้นกู้)	

ผู้ซื้อจะจ่ายซื้อดอกเบียล่วงหน้าไปก่อน 2 เดือน (1 มกราคม-1 มีนาคม) โดยวันที่ 1 กรกฎาคม 25x4 ผู้ซื้อจะได้รับดอกเบียเต็มจำนวน (ดอกเบีย 6 เดือน) จากผู้ออกหุ้นกู้ การบันทึกบัญชี ณ วันที่จ่ายดอกเบียงวดแรกของบริษัทที่ออกหุ้นกู้ มีดังนี้

1 กรกฎาคม

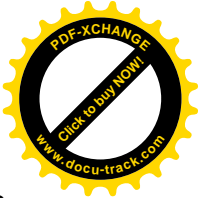
ดอกเบียจ่าย	20,000
เงินสด	20,000

บัญชีดอกเบียจ่ายจะมียอดคงเหลือ 13,333 บาท ซึ่งแสดงยอดคงเหลือของบัญชีดอกเบียจ่ายที่ถูกต้อง กล่าวคือเงินต้น 400,000 บาท อัตราดอกเบีย 10% ระยะเวลา 4 เดือน (1 มีนาคม-1 กรกฎาคม)

จากตัวอย่างข้างต้น หุ้นกู้ขายในวันที่ 1 มีนาคม 25x4 ด้วยราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ แต่ถ้าหากหุ้นกู้ 10% ขายในราคา 102 การบันทึกบัญชี ณ วันที่จำหน่ายหุ้นกู้ในสมุดบัญชีของบริษัทผู้ออกหุ้นกู้ มีดังนี้

1 มีนาคม

เงินสด*	414,667
หุ้นกู้	400,000
ดอกเบียจ่าย $(400,000 \times 10\% \times 2/12)$	6,667
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ $(400,000 \times 0.02)$	8,000

$$*[(400,000 \times 1.02) + (400,000 \times 10\% \times 2/12)]$$

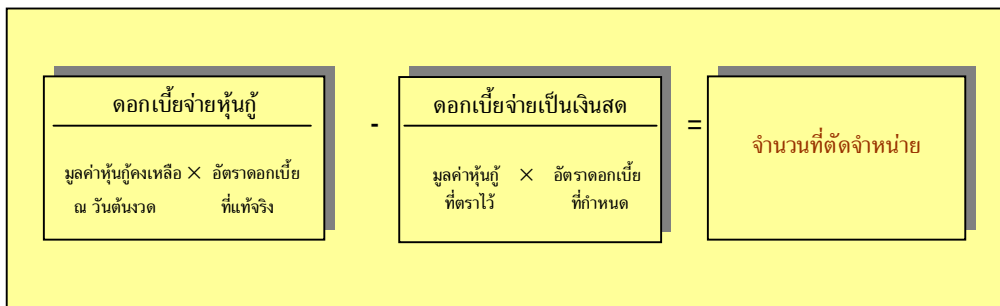
กิจการจะตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้นับจากวันที่ขายหุ้นกู้ (1 มีนาคม 25x4) เป็นต้นไปจนถึงวันที่หุ้นกู้ครบกำหนดไถ่ถอน

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (Effective interest method)

หรือวิธีตัดจำหน่ายใช้โดยมูลค่าปัจจุบัน (Present value amortization) ลักษณะของวิธีการตัดจำหน่ายโดยใช้อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง มีดังนี้

1. คำนวณดอกเบี้ยจ่ายแต่ละงวดด้วยการคูณมูลค่าคงเหลือ (Carrying value) ของหุ้นกู้ ณ วันต้นงวดด้วยอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง
2. คำนวณส่วนเกินหรือส่วนลดตัดจำหน่ายด้วยการเปรียบเทียบระหว่างดอกเบี้ยจ่ายที่คำนวณได้ตามข้อ 1 และดอกเบี้ยที่ต้องจ่ายเป็นเงินสด

ภาพที่ 2-3 การคำนวณส่วนลดและส่วนเกินที่ตัดจำหน่าย

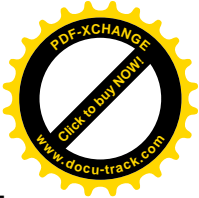
การขายหุ้นกู้ในราคาที่มีส่วนลด

ตัวอย่างที่ 2-5 บริษัทนันทริจำกัดขายหุ้นกู้มูลค่าที่ตราไว้ 200,000 บาท อัตราดอกเบี้ย 8% เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x4 หุ้นกู้ครบกำหนดในวันที่ 1 มกราคม 25x9 บริษัทจ่ายดอกเบี้ยทุกวันที่ 1 กรกฎาคม และวันที่ 1 มกราคม เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงเท่ากับ 10% ดังนั้นผู้ลงทุนจึงจ่ายซื้อหุ้นกู้ด้วยราคาเพียง 184,554 บาท ทำให้เกิดส่วนลด 15,446 บาท ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

มูลค่าหุ้นกู้เมื่อครบกำหนด	200,000	บาท
มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น 200,000 บาท กำหนดชำระใน 5 ปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 10% จ่ายดอกเบี้ยทุกครึ่งปี	$FV(PVIF_{10, 5\%}) = 200,000(0.6139)$	122,780
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย 8,000 บาท จ่ายดอกเบี้ยทุกครึ่งปีเป็นเวลา 5 ปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 10% ต่อปี	$A(PVIFA_{10, 5\%}) = 8,000(7.7217)$	<u>61,774</u>
เงินสดที่ได้รับจากการขายหุ้นกู้		<u>184,554</u>
ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้		<u>15,446</u>

การบันทึกบัญชีสำหรับการขายหุ้นกู้ที่มีส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ ณ วันที่ 1 มกราคม 25x4 มีดังนี้

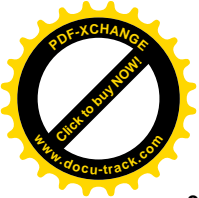
1 มกราคม

เงินสด.....	184,554
ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้.....	15,446
หุ้นกู้.....	200,000
(บันทึกการขายหุ้นกู้ 8%)	

ตารางที่ 2-1 การตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้สำหรับระยะเวลา 5 ปี

ตารางแสดงการตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้
วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง-ระยะเวลา 5 ปี จ่ายดอกเบี้ยทุกครึ่งปี
หุ้นกู้ อัตราดอกเบี้ย 8% อัตราดอกเบี้ยท้องตลาด 10%

วันที่	เงินสดจ่าย (4%)	ดอกเบี้ยจ่าย (5%)	ส่วนลดตัด จำหน่าย	ราคาตามบัญชี ของหุ้นกู้
1 มค. 25x4				184,554
1 กค. 25x4	8,000 ^ก	9,228 ^ข	1,228 ^ค	185,782 ^ง
1 มค. 25x5	8,000	9,289	1,289	187,071
1 กค. 25x5	8,000	9,354	1,354	188,425
1 มค. 25x6	8,000	9,421	1,421	189,846
1 กค. 25x6	8,000	9,492	1,492	191,338
1 มค. 25x7	8,000	9,567	1,567	192,905
1 กค. 25x7	8,000	9,645	1,645	194,550
1 มค. 25x8	8,000	9,728	1,728	196,278
1 กค. 25x8	8,000	9,814	1,814	198,092
1 มค. 25x9	<u>8,000</u>	<u>9,908</u> ^ม	<u>1,908</u> ^จ	200,000
	<u>80,000</u>	<u>95,446</u>	<u>15,446</u>	

2-16 การบัญชีชั้นกลาง II

ก $200,000 \times 8\% \times 6/12 = 8,000$

ข $184,554 \times 10\% \times 6/12 = 9,228$

ค $9,228 - 8,000 = 1,228$

ง $184,556 + 1,228$

จ $200,000 - 198,092$

ฉ $1,908 + 8,000$

การจดบันทึกบัญชีสำหรับการจ่ายดอกเบี้ยงวดแรก 1 กรกฎาคม 25x4 และการตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ มีดังนี้

1 กรกฎาคม

ดอกเบี้ยจ่าย.....	9,228
ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้.....	1,228
เงินสด.....	8,000

การบันทึกดอกเบี้ยค้างจ่าย ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x4 (สิ้นปี) และการตัดจำหน่ายส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ มีดังนี้

31 ธันวาคม

ดอกเบี้ยจ่าย.....	9,289
ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้.....	1,289
ดอกเบี้ยค้างจ่าย.....	8,000

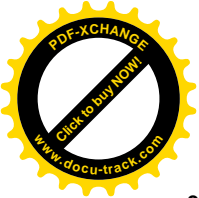
การขายหุ้นกู้ในราคาที่มีส่วนเกิน

ตัวอย่างที่ 2-6 จากตัวอย่างก่อน ถ้าอัตราดอกเบี้ยท้องตลาดเท่ากับ 6% ในกรณีนี้ ผู้ลงทุนจะจ่ายซื้อหุ้นกู้ในราคา 217,062 บาท โดยมีส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ 17,062 บาท ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

มูลค่าหุ้นกู้เมื่อครบกำหนด	200,000	บาท
มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น 200,000 บาท กำหนดชำระใน 5 ปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 6% จ่ายดอกเบี้ยทุกครึ่งปี		
= $FV (PVIF_{10,3\%}) = 200,000(0.7441)$	148,820	
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย 8,000 บาท จ่ายดอกเบี้ยทุกครึ่งปี เป็นเวลา 5 ปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 6% ต่อปี		
= $A(PVIFA_{10,3\%}) = 8,000(8.5302)$	68,242	
เงินสดที่ได้รับจากการขายหุ้นกู้	<u>217,062</u>	
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	<u>17,062</u>	

การบันทึกบัญชีสำหรับการขายหุ้นกู้ที่มีส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ ณ วันที่ 1 มกราคม 25x4 มีดังนี้

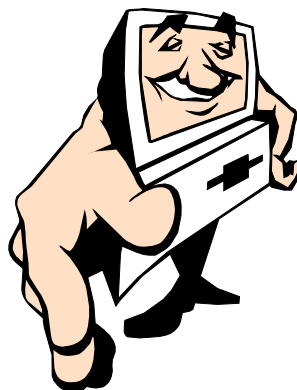
1 มกราคม

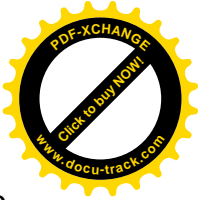
เงินสด.....	217,062
หุ้นกู้.....	200,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้.....	17,062
(บันทึกการขายหุ้นกู้ 8%)	

การจดบันทึกบัญชีสำหรับการจ่ายดอกเบี้ยงวดแรก ในวันที่ 1 กรกฎาคม 25x4 และการตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ มีดังนี้

1 กรกฎาคม

ดอกเบี้ยจ่าย.....	6,512
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้.....	1,488
เงินสด.....	8,000

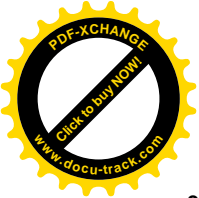

ตารางที่ 2-2 การตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้สำหรับระยะเวลา 5 ปี

ตารางแสดงการตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้
วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง-ระยะเวลา 5 ปี จ่ายดอกเบี้ยทุกครึ่งปี
หุ้นกู้ อัตราดอกเบี้ย 8% อัตราดอกเบี้ยท้องตลาด 6%

วันที่	เงินสดจ่าย (4%)	ดอกเบี้ยจ่าย (3%)	ส่วนเกินตัด จำหน่าย	ราคาตามบัญชี ของหุ้นกู้
1 มค. 25x4				217,062
1 กค. 25x4	8,000 ^ก	6,512 ^ข	1,488 ^ค	215,574 ^ง
1 มค. 25x5	8,000	6,467	1,533	214,041
1 กค. 25x5	8,000	6,421	1,579	212,462
1 มค. 25x6	8,000	6,374	1,626	210,836
1 กค. 25x6	8,000	6,325	1,675	209,161
1 มค. 25x7	8,000	6,275	1,725	207,436
1 กค. 25x7	8,000	6,223	1,777	205,659
1 มค. 25x8	8,000	6,170	1,830	203,829
1 กค. 25x8	8,000	6,115	1,885	201,944
1 มค. 25x9	<u>8,000</u>	<u>6,056</u> ^ฉ	<u>1,944</u> ^จ	200,000
	<u>80,000</u>	<u>62,938</u>	<u>17,062</u>	
	^ก $200,000 \times 8\% \times 6/12 = 8,000$		^ง $217,062 - 1,488$	
	^ข $217,062 \times 6\% \times 6/12 = 6,512$		^จ $201,944 - 200,000$	
	^ค $8,000 - 6,512 = 1,488$		^ฉ $8,000 - 1,944$	

ตารางที่ 2-3 ความสัมพันธ์ระหว่างราคา อัตราดอกเบี้ย และอัตราผลตอบแทน

หุ้นกู้ขายในราคา	อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงกับ อัตราดอกเบี้ยที่ระบุตามสัญญา	ดอกเบี้ยตลอดอายุของหุ้นกู้
ส่วนเกิน ↑	อัตราดอกเบี้ยท้องตลาด < อัตราดอกเบี้ยตามสัญญา	ดอกเบี้ยจ่าย < ดอกเบี้ยจ่ายเงินสด
มูลค่าที่ตราไว้ ↓	อัตราดอกเบี้ยท้องตลาด = อัตราดอกเบี้ยตามสัญญา	ดอกเบี้ยจ่าย = ดอกเบี้ยจ่ายเงินสด
ส่วนลด	อัตราดอกเบี้ยท้องตลาด > อัตราดอกเบี้ยตามสัญญา	ดอกเบี้ยจ่าย > ดอกเบี้ยจ่ายเงินสด

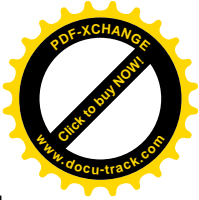
ดอกเบี้ยค้างจ่าย

ตัวอย่างที่ 2-7 จากตัวอย่างที่ 2-6 บริษัทนันทรี จัดทำงบการเงิน ณ วันที่ 28 กุมภาพันธ์ 25x4 ในกรณีนี้ บริษัทต้องตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตามจำนวนเดือนเพื่อคำนวณดอกเบี้ยจ่ายที่ถูกต้อง การคำนวณทำได้ดังนี้

ดอกเบี้ยค้างจ่าย $(8,000 \times 2/6)$	2,667 บาท
ตัดจำหน่ายส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ $(1,488 \times 2/6)$	(496)
ดอกเบี้ยจ่าย (มกราคม — กุมภาพันธ์)	<u>2,171</u>

การบันทึกบัญชีสำหรับรายการค้างจ่ายมีดังนี้

ดอกเบี้ยจ่าย	2,171
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	496
ดอกเบี้ยค้างจ่าย	<u>2,667</u>

ถ้าบริษัทนทรีจัดทำงบการเงิน 6 เดือนถัดมา การตัดจำหน่าย ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ มีดังนี้

ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตัดจำหน่าย (1 มีค – 30 มิย) $(1,488 \times 4/6)$	992	บาท
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตัดจำหน่าย (1 กค – 31 สิงหาคม) $(1,533 \times 2/6)$	511	
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตัดจำหน่าย (1 มีนาคม – 31 สิงหาคม)	<u>1,503</u>	

หากคำนวณโดยวิธีเส้นตรง ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้รวมเท่ากับ 17,062 บาท ซึ่งจะจัดสรรเท่า ๆ กันตลอดอายุ 5 ปี ดังนั้นส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้ตัดจำหน่ายต่อเดือนเท่ากับ 284.36 บาท $(17,062 \div 60 \text{ เดือน})$

การแสดงส่วนลดและส่วนเกิน

2 ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้เกิดขึ้นเมื่อกิจการได้รับเงินกู้ยืมน้อยกว่ามูลค่าที่ตราไว้หรือมูลค่าเมื่อครบกำหนด

2 ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้ถือเป็นบัญชีปรับลดมูลค่าหนี้สิน (Contra account) ดังนั้นจึงนำไปลดมูลค่าที่ตราไว้

2 ราคาตามบัญชีของหุ้นกู้ (Carrying value) ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x4 มีดังนี้

หนี้สินระยะยาว		
หุ้นกู้ (ราคาตามมูลค่าที่ตราไว้)	200,000	บาท
หัก: ส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้	<u>12,929</u>	187,071

2 ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้เกิดเมื่อดอกเบี้ยต้องตลาดที่ต่ำกว่าอัตราดอกเบี้ยหุ้นกู้ที่กำหนดไว้ --> กิจการที่ได้รับเงินสดจากการกู้ยืมมากกว่ามูลค่าหุ้นกู้ที่ตราไว้

2 ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้เป็นบัญชีเพิ่มมูลค่าหนี้สิน (Adjunct account)

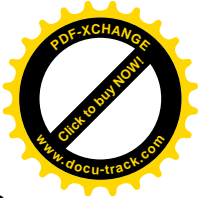
2 การแสดงหุ้นกู้ในงบดุล ณ วันที่ 31 ธันวาคม 25x4 มีดังนี้

หนี้สินระยะยาว			
หุ้นกู้ (ราคาตามมูลค่าที่ตราไว้)	200,000		บาท
บวก: ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้	<u>14,041</u>	214,041	

ต้นทุนของการออกหุ้นกู้

ต้นทุนที่เกี่ยวข้อง (Bond issue costs) ได้แก่

- Ñ ค่าที่ปรึกษาด้านกฎหมายและการบัญชี
- Ñ ค่าจัดอันดับความน่าเชื่อถือ
- Ñ ค่าที่ปรึกษาทางการเงินและตัวแทนจัดจำหน่าย
- Ñ ค่านายทะเบียน
- Ñ ค่าดูแลผลประโยชน์ค่าใช้จ่ายเกี่ยวกับการพิมพ์ใบหุ้นและหนังสือชี้ชวน
- Ñ ค่าธรรมเนียมอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง

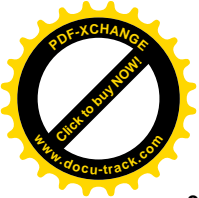
เมื่อมีต้นทุนเหล่านี้เกิดขึ้น กิจการจะ

นำต้นทุนไปลดมูลค่าตามบัญชีของหุ้นกู้ที่ออกจำหน่ายครั้งแรก (Initial carrying amount of bonds) และตัดจำหน่ายโดยวิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง

ตัวอย่างที่ 2-8 เมื่อวันที่ 1 มกราคม 25x5 บริษัทนันทรี จำกัดจำหน่ายหุ้นกู้ซึ่งมีราคาที่ตราไว้ 20,000,000 บาท ระยะเวลา 10 ปี เป็นเงิน 20,795,000 บาท ต้นทุนของการออกหุ้นกู้เท่ากับ 245,000 บาท การบันทึกบัญชี มีดังนี้

1 มกราคม 25x5

เงินสด.....	20,795,000
หุ้นกู้.....	20,000,000
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้.....	795,000
(บันทึกการขายหุ้นกู้)	
ส่วนเกินมูลค่าหุ้นกู้.....	245,000
เงินสด.....	245,000
(บันทึกการจ่ายต้นทุนของการออกหุ้นกู้)	

หุ้นกู้ซื้อคืน

หุ้นกู้ซื้อคืนคือหุ้นกู้ที่บริษัทที่ออกหุ้นกู้หรือทรัสต์หรือตัวแทนและไม่ได้ถูกยกเลิกเรียกว่า หุ้นกู้ซื้อคืน (Treasury bonds)

หุ้นกู้ซื้อคืนจะนำไปแสดงในงบดุลด้วยราคาตามมูลค่าที่ตราไว้โดยนำไปหักจากหุ้นกู้ที่ขายแล้วเพื่อแสดงถึงหุ้นกู้สุทธิที่ขาย เมื่อหุ้นกู้ซื้อคืนถูกขายออกไปหรือยกเลิก กิจการจะต้องเครดิตบัญชีหุ้นกู้ซื้อคืน

การหมดอายุของหุ้นกู้

ข้อตกลงระหว่างบริษัทที่ออกหุ้นกู้และผู้ถือหุ้นกู้จะระบุวันครบกำหนด (Maturity date)

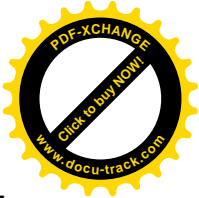
ในวันนี้บริษัทตกลงที่จะจ่ายเงินคืนให้กับผู้ถือหุ้นด้วยราคาที่ตราไว้ ณ เวลานี้ ส่วนเกินหรือส่วนลดมูลค่าหุ้นกู้จะถูกตัดจำหน่ายหมด ดังนั้นราคาตามบัญชีของหุ้นจะเท่ากับราคาที่ตราไว้

ภายใต้สถานะที่ไม่แน่นอน บริษัทอาจไถ่ถอนหุ้นกู้ก่อนวันครบกำหนดก็ได้

หนี้สินจะหมดอายุลงสำหรับวัตถุประสงค์ในการรายงานทางการเงิน ถ้าเข้าเงื่อนไขข้อใดข้อหนึ่ง คือ

(1) ลูกหนี้ชำระคืนเงินกู้ให้แก่เจ้าหนี้และสิ้นสุดภาระผูกพันสำหรับหนี้สิน

(2) ลูกหนี้ได้รับการปลดหนี้ทางกฎหมายโดยคำพิพากษาของศาล หรือโดยเจ้าหนี้

หุ้นกู้จึงอาจหมดอายุลงโดยการไถ่ถอน (Retirement) ณ วันที่ครบ กำหนดหรือก่อนวันครบกำหนด

การไถ่ถอนหุ้นกู้เมื่อครบกำหนด

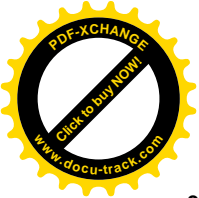
- หุ้นกู้ส่วนใหญ่จะระบุวันสิ้นสุดหรือวันครบกำหนดไถ่ถอนไว้
- ในวันนั้นผู้ออกหุ้นกู้จะต้องชำระคืนผู้ลงทุนด้วยมูลค่าที่ตราไว้
- การไถ่ถอนหุ้นกู้ ณ วันที่ครบกำหนด สมมติว่าหุ้นกู้มูลค่า 100,000 บาท ครบกำหนดไถ่ถอน กิจการจะบันทึกบัญชีดังนี้

วันครบกำหนดไถ่ถอน

หุ้นกู้.....	100,000
เงินสด	100,000

การบันทึกบัญชีจะ **ไม่มีการรับรู้กำไรหรือขาดทุนจากการไถ่ถอนหุ้นกู้** เนื่องจากมูลค่าคงเหลือ (Carrying value) ของหุ้นกู้เท่ากับมูลค่าไถ่ถอนและมูลค่าตลาดของหุ้นกู้ ณ วันนั้น

กรณีที่หุ้นกู้ครบกำหนดแต่กิจการยังไม่ได้จ่ายชำระ กิจการจะต้อง โอนบัญชีหุ้นกู้ออกจากสมุดบัญชีโดยโอนไปยังบัญชี **“หุ้นกู้ครบกำหนด”** และนำไปแสดงภายใต้หัวข้อ **หนี้สินหมุนเวียน**

ยกเว้นกรณีที่กิจการจะจ่ายเงินต้นจากเงินกองทุนไถ่ถอนหุ้นกู้ (Bond retirement fund) กิจการไม่ต้องโอนหุ้นกู้ที่ครบกำหนดไปเป็นหนี้สินหมุนเวียน

เมื่อกิจการไถ่ถอนหุ้นกู้โดยใช้เงินสดจากเงินกองทุนเรียบร้อยแล้ว กิจการต้องโอนเงินสดคงเหลือในบัญชีเงินกองทุนกลับไปยังบัญชีเงินสดของกิจการ

ตัวเงินจ่ายระยะยาว

— ตัวเงินจ่ายจะไม่มี การแลกเปลี่ยนหรือซื้อขายในตลาดหลักทรัพย์เหมือนกับหุ้นกู้

— กิจการที่ไม่ใช่บริษัทหรือบริษัทขนาดเล็กมักจะใช้ตัวเงินจ่ายเป็นเครื่องมือทางการเงินเพื่อจัดหาเงินทุนระยะยาวมาใช้ในการดำเนินงาน

— การบัญชีของตัวเงินจ่ายและหุ้นกู้จะเหมือนกัน

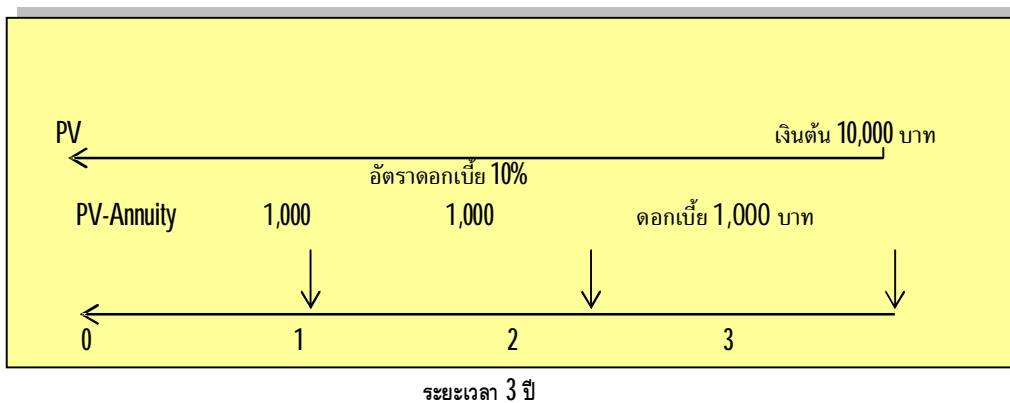
— มูลค่าที่แท้จริงของตัวเงินจ่ายคำนวณจากมูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ยจ่ายในอนาคตบวกกับมูลค่าปัจจุบันของเงินต้น

— หากอัตราดอกเบี้ยท้องตลาดแตกต่างจากอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้ในตัวเงินจ่าย กิจการจะได้รับเงินกู้แตกต่างจากราคาที่ตราไว้ของตัว

à กิจการต้องตัดจำหน่ายส่วนลดหรือส่วนเกินตลอดอายุของตัว

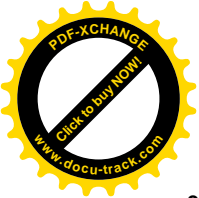
การขายตัวเงินจ่ายด้วยราคาที่ตราไว้

ตัวอย่างที่ 2-9 บริษัทนนทรี จำกัด ออกตัวเงินจ่ายมูลค่า 10,000 บาท ให้กับบริษัทราชพฤกษ์ จำกัด กำหนดชำระคืน 3 ปี ในเวลานั้น อัตราดอกเบี้ยตัวเงินจ่ายและอัตราดอกเบี้ยที่องตลาดเท่ากันคือ 10%

ภาพที่ 2-4 กระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 3 ปี

มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่ายคำนวณได้ดังนี้

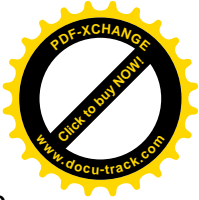
มูลค่าที่ตราไว้ของตัวเงิน	10,000 บาท
มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น 10,000 บาท กำหนดชำระ 3 ปี อัตราดอกเบี้ย 10% จ่ายดอกเบี้ยทุกปี	7,513
= $FV(PVIF_{3,10\%}) = 10,000(0.7513)$	
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย 1,000 บาท จ่ายดอกเบี้ยทุกปี เป็นเวลา 3 ปี อัตราดอกเบี้ย 10% ต่อปี	2,487
= $A(PVIFA_{3,10\%}) = 1,000(2.4869)$	
มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่าย	<u>10,000</u>
ผลต่าง	<u>-0-</u>

เนื่องจากมูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่ายและราคาที่ตราไว้เท่ากันคือ 10,000 บาท ดังนั้นจึงไม่มีส่วนเกินหรือส่วนลดเกิดขึ้น บริษัทนันทรี จะจัดบันทึกบัญชี ดังนี้

เงินสด.....	10,000
ตัวเงินจ่าย.....	10,000
(บันทึกการออกตัวเงินจ่าย)	

สิ้นปีแต่ละปี บริษัทจะบันทึกดอกเบี้ยจ่ายที่เกิดขึ้น ดังนี้

ดอกเบี้ยจ่าย.....	1,000
เงินสด.....	1,000
(บันทึกการจ่ายดอกเบี้ย)	

การขายตั๋วเงินจ่ายต่างจากราคาที่ตราไว้

ตั๋วเงินจ่ายที่ไม่ระบุดอกเบี้ย (Zero-interest-bearing note)

- : มูลค่าปัจจุบันของตั๋วคือเงินสดที่จะได้รับ
- : แม้ว่ากิจการจะไม่ได้ระบุดอกเบี้ยไว้ แต่ก็มีอัตราดอกเบี้ยโดยนัย (Implicit interest rate) คืออัตราดอกเบี้ยที่ทำให้เงินสดที่ได้รับในวันนี้ เท่ากับเงินสดที่จะได้รับในอนาคต
- : กิจการจะบันทึกผลต่างระหว่างราคาที่ตราไว้กับมูลค่าปัจจุบัน (เงินสดที่ได้รับ) ในบัญชีส่วนลดหรือส่วนเกินและตัดจำหน่ายโดยนำไปปรับปรุงดอกเบี้ยจ่ายตลอดอายุของตั๋วเงิน

ตัวอย่างที่ 2-10 บริษัทนันทรี จำกัด ออกตั๋วเงินจ่ายที่ไม่ระบุดอกเบี้ย (Zero-coupon notes) มูลค่า 10,000 บาท อายุ 3 ปี ตั๋วเงินจ่ายสามารถจำหน่ายได้ในราคา 7,722 บาท อัตราดอกเบี้ยโดยนัย (Implicit rate) คำนวณได้โดยการหาอัตราดอกเบี้ยที่ทำให้จำนวนเงินที่ผู้ลงทุนจ่ายในปัจจุบัน (7,722 บาท) เท่ากับจำนวนเงินที่จะได้รับในอนาคตเมื่อตัวครบกำหนด (10,000 บาท) ซึ่งคำนวณได้ดังนี้

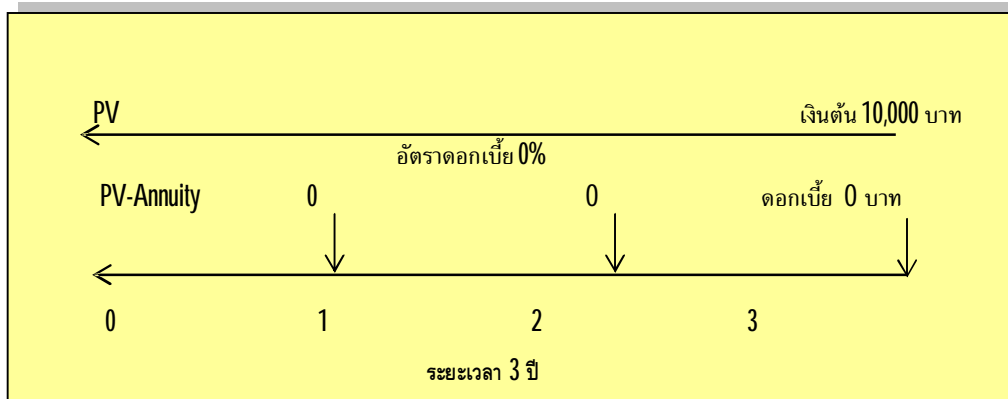
$$7,722 = 10,000 (PVIF_{3,i})$$

$$PVIF_{3,i} = \frac{7,722}{10,000} = 0.7722$$

เปิดตาราง PVIF ดูบรรทัดที่ $n = 3$ ได้อัตราดอกเบี้ย = 9% ที่ทำให้แฟคเตอร์ส่วนลด = 0.7722

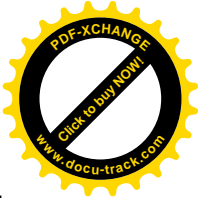
ภาพที่ 2-5 กระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 3 ปี

บริษัทนทรี่จะบันทึกบัญชีสำหรับการขายตัวเงินจ่าย ดังนี้

เงินสด.....	7,722
ส่วนลดตัวเงินจ่าย.....	2,278
ตัวเงินจ่าย.....	10,000
(บันทึกการออกตัวเงินจ่าย)	

กิจการจะตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายและนำไปปรับปรุงบัญชีดอกเบี้ยจ่ายในแต่ละปีโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ดังแสดงในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2-4 การตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายสำหรับระยะเวลา 3 ปี

วันที่	เงินสดจ่าย	ดอกเบี้ยจ่าย	ส่วนลด ตัดจำหน่าย	ราคาตามบัญชี ของตัวเงินจ่าย
วันที่ออกตัวเงินจ่าย				7,722
สิ้นปีที่ 1	-0-	695 ^ก	695 ^ข	8,417 ^ค
สิ้นปีที่ 2	-0-	758	758	9,175
สิ้นปีที่ 3	-0-	825 ^ง	825	10,000
	-0-	<u>2,278</u>	<u>2,278</u>	
	^ก $7,722 \times .09 = 695$	^ค $7,722 + 695 = 8,417$		
	^ข $695 - 0 = 695$	^ง ปีพิเศษ		

การบันทึกบัญชีดอกเบี้ยจ่าย ณ สิ้นปีแรก เมื่อใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง มีดังนี้

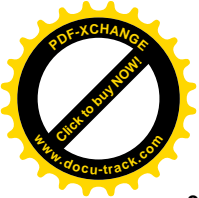
ดอกเบี้ยจ่าย..... 695

ส่วนลดตัวเงินจ่าย 695

ในกรณีนี้ ส่วนลดตัวเงินจ่ายรวม 2,278 บาท จะนำไปเพิ่มดอกเบี้ยจ่ายตลอดระยะเวลา 3 ปี

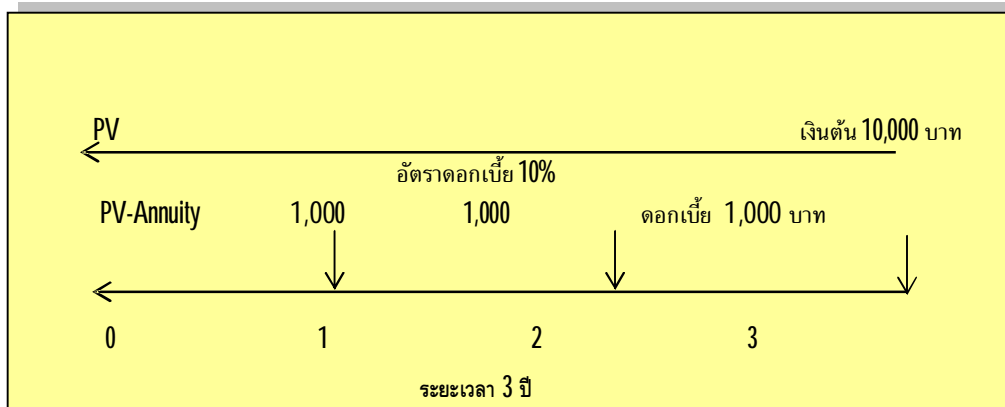
ตัวเงินจ่ายที่ระบุดอกเบี้ย

ตัวอย่างที่ 2-11 บริษัทนนทรี จำกัด ออกตัวเงินจ่ายมูลค่าตราไว้ 10,000 บาท อายุ 3 ปี อัตราดอกเบี้ย 10% ให้กับบริษัทพฤษภา จำกัด เพื่อแลกกับเงินสด ราคาตลาดของตัวเงินที่มีความเสี่ยงใกล้เคียงกัน

เท่ากับ 12% ตารางแสดงกระแสเงินสดและการคำนวณมูลค่าปัจจุบันของ
ตัวเงินมีดังนี้

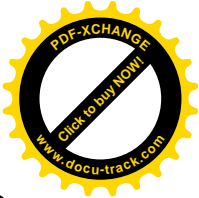
ภาพที่ 2-6 กระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 3 ปี

มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่ายคำนวณได้ดังนี้

มูลค่าที่ตราไว้ของตัวเงิน	10,000 บาท
มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น 10,000 บาท กำหนดชำระใน 3 ปี อัตราดอกเบี้ยท้องตลาด 12% จ่ายดอกเบี้ยทุกปี	7,118
$= FV(PVIF_{3,12\%}) = 10,000(0.7118)$	
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย 1,000 บาท จ่ายดอกเบี้ยทุกปี เป็นเวลา 3 ปี อัตราดอกเบี้ยท้องตลาด 12% ต่อปี	2,402
$= A(PVIFA_{3,12\%}) = 1,000(2.4018)$	
มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่าย	<u>9,520</u>
ผลต่าง (ส่วนลด)	<u>480</u>

ในกรณีนี้ เนื่องจากอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง (12%) สูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่กำหนด (10%) มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจึงน้อยกว่ามูลค่าที่ตราไว้ กล่าวคือตัวเงินจ่ายแลกเปลี่ยนในราคาที่มีส่วนลด (Discount) บริษัทนทรีจะบันทึกการออกตัวเงินจ่าย ดังนี้

เงินสด.....	9,520
ส่วนลดตัวเงินจ่าย.....	480
ตัวเงินจ่าย	10,000

กิจการจะตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายและนำไปปรับปรุงบัญชีดอกเบี้ยจ่ายในแต่ละปีโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ส่วนลดที่ตัดจำหน่าย 3 ปี แสดงอยู่ในตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2-5 การตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายสำหรับระยะเวลา 3 ปี

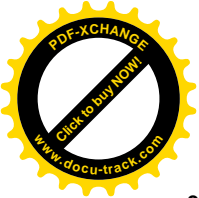
วันที่	เงินสดจ่าย	ดอกเบี้ยจ่าย	ส่วนลดตัดจำหน่าย	ราคาตามบัญชีของตัวเงินจ่าย
วันที่ออกตัวเงินจ่าย				9,520
สิ้นปีที่ 1	1,000 ^ก	1,142 ^ข	142 ^ค	9,662 ^ง
สิ้นปีที่ 2	1,000	1,159	159	9,821
สิ้นปีที่ 3	<u>1,000</u>	<u>1,179</u>	<u>179</u>	10,000
	<u>3,000</u>	<u>3,480</u>	<u>480</u>	

^ก $10,000 \times 10\% = 1,000$

^ค $1,142 - 1,000 = 142$

^ข $9,520 \times 12\% = 1,142$

^ง $9,520 + 142 = 9,662$

บริษัทนนทรีจะจัดบันทึกดอกเบียจ่ายต่อปีและการตัดจำหน่าย ส่วนลดตัวเงินจ่ายในปีแรก ดังนี้

ดอกเบียจ่าย	1,142
ส่วนลดตัวเงินจ่าย	142
เงินสด	1,000

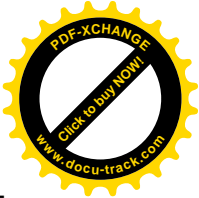
กรณีพิเศษของตัวเงินจ่าย

ตัวเงินจ่ายที่ออกเพื่อซื้อสินทรัพย์ถาวร สินค้าและบริการ

เมื่อกิจการใช้ตัวเงินจ่ายเพื่อแลกเปลี่ยนกับสินทรัพย์และบริการ ดังกล่าว อัตราดอกเบียที่กำหนดถือว่ายุติธรรมแล้ว เว้นแต่

1. ตัวเงินจ่ายไม่ได้ระบุอัตราดอกเบีย
2. อัตราดอกเบียที่กำหนดไม่สมเหตุสมผล
3. มูลค่าตัวเงินจ่ายแตกต่างอย่างเด่นชัดกับราคาขายเงินสดสำหรับ สินค้าประเภทเดียวกันหรือคล้ายคลึงกัน หรือแตกต่างจากราคา ตลาดปัจจุบันของตัว

ในกรณีนี้ มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่ายจะวัดจากมูลค่ายุติธรรมของ สินทรัพย์ถาวร สินค้าหรือบริการหรือมูลค่าตลาดที่สมเหตุสมผลของตัว เงินจ่าย

ตัวอย่างที่ 2-12

บริษัท พฤษภา จำกัด ขายที่ดินในราคาเงินสด 400,000 บาทให้กับบริษัท นนทรี จำกัด โดยได้รับเป็นตัวแทนเงินชนิดไม่ระบุดอกเบี้ยมูลค่า 587,720 บาท อายุ 5 ปี

▷ ราคาขายเงินสดจำนวน 400,000 บาทนี้จะเท่ากับมูลค่าปัจจุบันของตัวแทนจ่ายซึ่งมูลค่าตราไว้ 587,720 บาท โดยคิดลดด้วยอัตราดอกเบี้ย 8% เป็นระยะเวลา 5 ปี

▷ ถ้าบริษัททั้งสองแห่งจัดบันทึกรายการตัวแทนด้วยราคาตามมูลค่า 587,720 บาท บัญชีที่ดินของบริษัท นนทรีและบัญชีขายของบริษัท พฤษภาจะมีราคาสูงไป 187,720 บาท ดอกเบี้ยรับของบริษัท พฤษภาและดอกเบี้ยจ่ายของบริษัท นนทรีสำหรับระยะเวลา 5 ปีก็จะต่ำไป 187,720 บาท

เนื่องจากผลต่างระหว่างราคาขายที่ดินเป็นเงินสดและราคาตามมูลค่าของตัวแทนจ่ายแสดงถึงดอกเบี้ย ณ อัตราที่แท้จริง 8% รายการบันทึกบัญชีมีดังนี้

สมุดบัญชีของบริษัท นนทรี		สมุดบัญชีของบริษัท พฤษภา	
ที่ดิน	400,000	ตัวแทนรับ	587,720
ส่วนลดตัวแทนจ่าย	187,720	ส่วนลดตัวแทนรับ	187,720
ตัวแทนจ่าย	587,720	ขาย	400,000

ตลอดระยะเวลา 5 ปี

B บริษัทนันทรีจะตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายและนำไปเพิ่ม ดอกเบี้ยจ่ายจำนวน 187,720 บาท

B บริษัทพุกษาจะตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินรับและนำไปเพิ่ม ดอกเบี้ยรับในแต่ละปี ตลอดระยะเวลา 5 ปี เป็นเงินรวม 187,720 บาท

B มาตรฐานการบัญชีกำหนดให้ใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงใน กรณีที่การตัดจำหน่ายด้วยวิธีอื่นให้ผลลัพธ์ที่แตกต่างอย่างมีสาระสำคัญ จากวิธีนี้

การเลือกอัตราดอกเบี้ย

อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงของตัวเงินคืออัตราที่มีหลักฐานหรือกำหนด ขึ้นโดยปัจจัยอื่นที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยน เช่น มูลค่ายุติธรรมของสิ่ง ที่ให้ไปหรือได้มา

แต่ถ้ามูลค่ายุติธรรมของสินทรัพย์ สินค้า บริการหรือสิทธิอื่น ๆ ไม่ สามารถกำหนดได้ และถ้าตัวเงินจ่ายไม่มีตลาดซื้อขาย กิจการต้อง ประเมินอัตราดอกเบี้ยภายใน (Imputed interest rate)

ตัวอย่างที่ 2-13

วันที่ 31 ธันวาคม 25x4 บริษัทนันทรีจำกัดออกตั๋วสัญญาใช้เงินให้กับบริษัทฟรีสไตล์จำกัดสำหรับค่าบริการออกแบบตกแต่งอาคาร ตั๋วสัญญาใช้เงินมีมูลค่าที่ตราไว้ 1,100,000 บาท ครบกำหนดวันที่ 31 ธันวาคม 25x9 อัตราดอกเบี้ย 2% จ่ายชำระในวันสิ้นปี

มูลค่ายุติธรรมของค่าบริการออกแบบตกแต่งอาคารไม่สามารถกำหนดได้ และตั๋วเงินจ่ายไม่มีการซื้อขายในตลาด

การจัดอันดับเครดิตของบริษัทนันทรีจะพิจารณาจาก

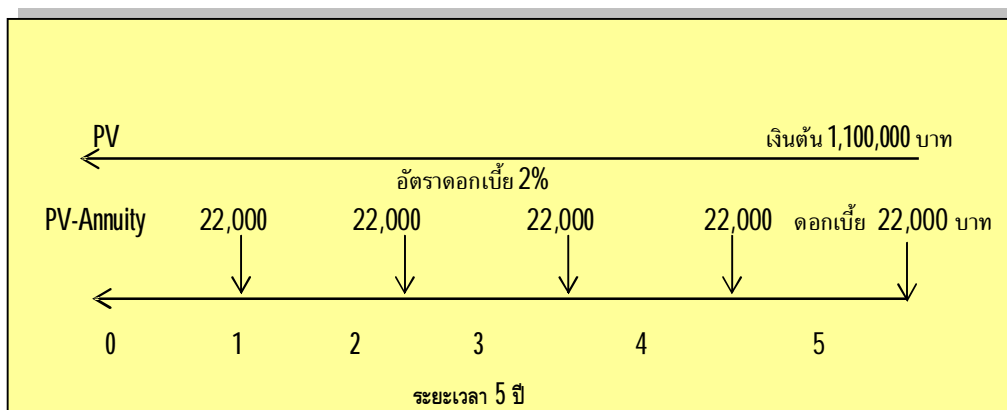
• ตั๋วเงินจ่ายที่ออกนั้นไม่มีหลักประกัน

• อัตราดอกเบี้ยท้องตลาดสำหรับลูกค้าชั้นดี

• อัตราดอกเบี้ยที่บริษัทนันทรีจ่ายให้กับหนี้สินอื่น ๆ

• การจัดอันดับเครดิตพบอัตราดอกเบี้ยภายในที่เหมาะสมเท่ากับ 8%

ภาพที่ 2-7 กระแสเงินสดสำหรับระยะเวลา 5 ปี

มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่ายและมูลค่ายุติธรรมของค่าบริการออกแบบ ตกแต่งอาคารคำนวณได้ดังนี้

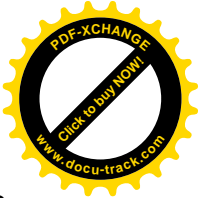

มูลค่าที่ตราไว้ของตัวเงินจ่าย	1,100,000	บาท
มูลค่าปัจจุบันของเงินต้น 1,100,000 บาท กำหนดชำระ ใน 5 ปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 8% จ่ายดอกเบี้ยทุกปี	748,660	
$= FV(PVIF_{5,8\%}) = 1,100,000(0.6806)$		
มูลค่าปัจจุบันของดอกเบี้ย 22,000 บาท จ่ายดอกเบี้ย ทุกปีเป็นเวลา 5 ปี อัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง 8% ต่อปี	<u>87,839</u>	
$= A(PVIFA_{5,8\%}) = 22,000(3.9927)$		
มูลค่าปัจจุบันของตัวเงินจ่าย	<u>836,499</u>	
ส่วนลดตัวเงินจ่าย	<u>263,501</u>	

บริษัทนนทรีจะบันทึกบัญชีสำหรับการออกตัวเงินจ่ายสำหรับ
ค่าบริการออกแบบตกแต่งอาคาร ดังนี้

31 ธันวาคม 25x4

อาคาร (หรืองานระหว่างก่อสร้าง)	836,499
ส่วนลดตัวเงินจ่าย.....	263,501
ตัวเงินจ่าย.....	1,100,000
(บันทึกการออกตัวเงินจ่าย)	

กิจการจะตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายและนำไปปรับปรุงดอกเบี้ยจ่ายในแต่ละปีโดยใช้วิธีอัตราดอกเบี้ยที่แท้จริง ส่วนลดที่ตัดจำหน่าย 5 ปี ดังนี้

ตารางที่ 2-6 การตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายสำหรับระยะเวลา 5 ปี

วันที่	เงินสดจ่าย (2%)	ดอกเบี้ยจ่าย (8%)	ส่วนลด ตัดจำหน่าย	ราคาตามบัญชี ของตัวเงินจ่าย
31 ธันวาคม 25x4				836,499
31 ธันวาคม 25x5	22,000 ^ก	66,920 ^ข	44,920 ^ค	881,419 ^ง
31 ธันวาคม 25x6	22,000	70,514	48,514	929,933
31 ธันวาคม 25x7	22,000	74,395	52,395	982,328
31 ธันวาคม 25x8	22,000	78,586	56,586	1,038,914
31 ธันวาคม 25x9	<u>22,000</u>	<u>83,086^ฉ</u>	<u>61,086^จ</u>	1,100,000
	<u>110,000</u>	<u>373,501</u>	<u>263,501</u>	

^ก $1,100,000 \times 2\% = 22,000$ ^ง $836,499 + 44,920 = 881,419$
^ข $836,499 \times 8\% = 66,920$ ^จ $1,100,000 - 1,038,914$
^ค $66,920 - 22,000 = 44,920$ ^ฉ $22,000 + 61,086$

บริษัทนนทรีจะจดบันทึกดอกเบี้ยจ่ายต่อปีและการตัดจำหน่ายส่วนลดตัวเงินจ่ายในปีแรก ดังนี้

31 ธันวาคม 25x5

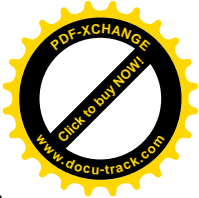
ดอกเบียจ่าย	66,920
ส่วนลดตัวเงินจ่าย	44,920
เงินสด	22,000

ตัวเงินจ่ายจำนอง (Mortgage notes payable)

- ❌ คือตัวสัญญาใช้เงินที่นำเอาเอกสารการจำนองซึ่งระบุชื่อสินทรัพย์ไว้ มาเป็นหลักประกันค้ำประกันการกู้ยืม
- ❌ ห้างหุ้นส่วนหรือกิจการเจ้าของคนเดียวนิยมใช้
- ❌ แสดง "ตัวเงินจ่ายจำนอง" / "ตัวเงินจ่ายที่มีประกัน" ในงบดุล
- ❌ เปิดเผยข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับสินทรัพย์ที่นำไปค้ำประกันตัวเงินในหมายเหตุประกอบงบการเงิน
- ❌ หากตัวเงินจ่ายจำนองมีการกำหนด "จุด หรือ Point" ซึ่งหมายถึงผู้กู้จะได้รับเงินน้อยกว่ามูลค่าที่ตราไว้ในตัว นั่นคืออัตราดอกเบี้ยที่แท้จริงจะสูงกว่าอัตราดอกเบี้ยที่ระบุไว้ในตัว ค่าที่กำหนด "หนึ่งจุด" หมายถึง 1% ของมูลค่าตัวที่ตราไว้

✘ ในอดีต อัตราดอกเบี้ยนี้จําแนกมักกำหนดอัตราคงที่ (Fixed-rate mortgage)

✘ ในปัจจุบัน อัตราดอกเบี้ยผันแปร (Variable-rate mortgage) หรือ อัตราดอกเบี้ยลอยตัว (Floating-rate mortgage หรือ adjustable-rate mortgage) ซึ่งเป็นอัตราดอกเบี้ยที่แปรเปลี่ยนไปตามภาวะดอกเบี้ยในท้องตลาด

